

ΧΟΡΟΘΕΑΤΡΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΡΩΜΑΙΟΣ ΚΑΙ ΙΟΥΛΙΕΤΑ

ΕΠΙ ΔΥΟ

Σύγχρονη
παραλλαγή
πάνω σε μια
έμμونه ιδέα
του Δ. Ν. Μαρωνίτη

κθβε- 2000 1999

κθβε

ΚΡΑΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ
ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟΝ
ΕΘΝ. ΘΕΑΤΡΟΝ ΕΥΡΩΠΗΣ

Η νεανική τραγωδία του Σέξπιρ *Ρωμαίος και Ιουλιέτα* αποτελεί πλέον δικαιωμένο θεατρικό μύθο, στον οποίον συμβάλλονται, με ανεπανάληπτο τρόπο, αρχετυπικά ζεύγη: ο έρωτας και ο θάνατος· η φιλία και το ερωτικό πάθος· ο λυρισμός και ο αισθησιασμός· η νεανική αθωότητα και η πολιτική ενοχή.

Λανθάνει όμως στο βάθος της τραγωδίας και κάτι ακόμη που συνήθως παραβλέπεται: ο χορός, ο οποίος αποδεικνύεται δίαυλος της ερωτικής συνεύρεσης και έξαρσης του νεανικού ζεύγους.

Χορός σημαίνει προπαντός απελευθέρωση σωμάτων από γενετικές και επίκτητες αγκυλώσεις. Και ασφαλώς δεν είναι τυχαίο ότι ο έρωτας του Ρωμαίου και της Ιουλιέτας γεννιέται, όταν ο πρώτος χορός απελευθερώνει τα σώματά τους και προωθεί την ένωσή τους στη ζωή και στον θάνατο. Σ' αυτή τη βασική ιδέα στηρίζεται η προκείμενη χορογραφική μετάγραφη της σεξπικικής τραγωδίας.

Τι συμβαίνει όμως, αν το σώμα που ορέγεται να χορέψει και να ερωτευθεί είναι σακατεμένο; Μπορεί ο χορός να λύσει τους δεμένους αρμούς του, να το μεταμορφώσει σε ερωτικό ίνδαλμα; Η οριακή αυτή απελευθέρωση ενός σακατεμένου σώματος, μέσω του χορού, που κατορθώνει να φτάσει στον απόλυτο έρωτα, αποτελεί την τολμηρή υπόθεση της προτεινόμενης χορογραφίας.

Τούτο σημαίνει ότι ο χορευτικός έρωτας μπορεί να αποδείξει τη δύναμή του όχι μόνον σε άρτια και ευκίνητα σώματα, αλλά και σε παγιδευμένα κορμιά μέσα στην αζεπέραστη φαινομενικά αναπηρία τους.

Υπάρχει ένα συγκλονιστικό βιβλίο, που αποκαλύπτει ασύλληπτες νοητικές και σωματικές δυνατότητες, οι οποίες κρύβονται σε άτομα με ειδικές ανάγκες, και είναι δυνατόν να τις εκμαιεύσει η κατάλληλη ανθρωπινή και ψυχιατρική αγωγή. Ο λόγος για το μεταφρασμένο και ελληνικά πόνημα του Όλιβερ Σακς, με τον προκλητικό τίτλο *Ο άνθρωπος που μπέρδεψε τη γυναίκα του μ' ένα καπέλο*. Αυτό το βιβλίο ερέθισε τη χορογραφική δοκιμή που επιχειρείται σήμερα, με συμβολικό σημείο αναφοράς τη σεξπικική τραγωδία.

Υπόκειται όμως κι ένα ακόμη ερέθισμα, προσωπικό τη φορά αυτή: προ μηνών βρέθηκα σε τρικούβερτο γλέντι, στην Καρύταινα Γορτυνίας, με αφορμή τα βαφτίσια ενός μωρού. Ξαφνικά, και ενώ ο συλλογικός χορός είχε ανάψει, κάποιος νέος, καταφανώς δύσμορφος και σχεδόν ανάπηρος, σηκώθηκε στα πόδια του. Και τότε συνέβη το απροσδόκητο: το σακατεμένο σώμα λύθηκε, έλαμψαν τα μέλη του από αισθησιακή συγκίνηση.

Συνηθίσαμε να θεωρούμε τη φυσική ομορφιά χαρισμένη, το χορό και τον έρωτα παρεπόμενά της. Υπάρχει ωστόσο και μια άλλη χορευτική και ερωτική έκρηξη, που μπορεί να προκύψει σ' ένα αδικημένο από τη φύση κορμί. Σ' αυτό το προσωρινό έστω θαύμα επιμένει η χορογραφική παράσταση που θα δείτε.

Δ. Ν. Μαρωνίτης

Μαργλέν Βερστούρεν, Γιάννης Μάρτος.

ΡΩΜΑΙΟΣ

Λένε πως κάποτε, στο χείλος
του θανάτου,
μια ξαφνική χαρά περνάει
τους ανθρώπους,
κι αυτοί που στέκουν δίπλα τους
την ονομάζουν
«η τελευταία αναλαμπή». Έτσι κι εγώ;
Την ομορφιά της θα την πω αναλαμπή;
Αγάπη μου, γυναίκα μου, ο θάνατος,
κι ας απομύζησε το μέλι
της πνοής σου,
την ομορφιά σου δεν την άγγιξε ακόμα.

(Πράξη Ε', σκηνή 3)

ΙΟΥΛΙΕΤΑ

Πές μου, πώς ήρθες εδώ μέσα
—και γιατί;
Τέτοιον ψηλό περίβολο πώς πέρασες;
Αυτός ο τόπος είναι θάνατος για σένα.
αν έρθει κάποιος συγγενής μου και
σε δει.
ΡΩΜΑΙΟΣ
Με αλαφραίνουν τα φτερά
του έρωτά μου:
πέρινα σύνορα δεν τον περιορίζουν.
Κι ό,τι ο έρωτας μπορεί να κάνει όταν
αποιολμά τον έρωτα, ποιος συγγενής
μπορεί ποτέ να σιαμύήσει;

(Πράξη Β', σκηνή 2)

ΜΕΡΚΟΥΤΙΟΣ

Μιλώ με όνειρα, τα όνειρα που τα γεννά
το σκληρό μυαλό μας απ' το τίποτα,
στη φαντασία μας, που τίποτα δεν είναι,
μα είναι ανυπόστατη σαν τον αέρα,
πιο ασταθής κι από τον άνεμο που τώρα
ζητά το σιγήθος του βορρά, να το φιλήσει,
κι όταν το βρίσκει παγωμένο, ξεφυσώντας
χυρίζει έξαλλος σε βροχερό νοτιά.

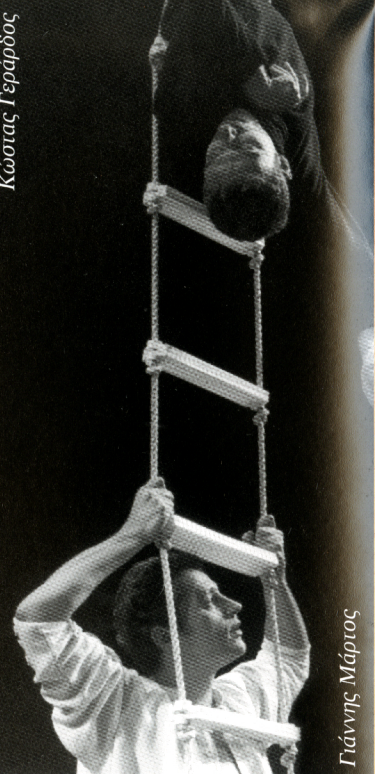
(Πράξη Α', σκηνή 4)

ΠΑΤΗΡ ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ

Τέτοιες απότομες χαρές συχνά
τελειώνουν
απότομα και τη στιγμή της πλήρους
δόξας·
σαν τη φωτιά και την πυρίτιδα
που ομίζουν
και αναλώνονται μεμιάς θ' ένα φιλί.
Και το γλυκύτερο να δοκιμάσεις
μέλι,
απ' την πολλή γλυκύτητά του
σε λιγώνει,
κι ανακατεύεσαι και δεν το θέλεις πια.
Να έχεις μέτρο στην αγάπη
-για να πιάσει-
και όποιος βιάζεται πάλι αργά
θα φιάσει.

(Πράξη Β', σκηνή 6)

Κώστας Γεράρδος

Γιάννης Μάρτιος

Υ Π Ε Υ Θ Υ Ν Ο Ι Π Α Ρ Α Σ Τ Α Σ Η Σ

ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ ΣΚΗΝΗΣ

Χρήστος Βάσσος
Αλέξανδρος Αυγερινός

ΟΔΗΓΟΣ ΣΚΗΝΗΣ

Κατερίνα Κωσταράκου

ΧΕΙΡΙΣΤΗΣ ΚΟΝΣΟΛΑΣ

ΦΩΤΙΣΜΟΥ
Τρύφων Κεχαγιάς

ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΟΣ ΣΚΗΝΗΣ

Διονύσης Κλειδέρης

ΧΕΙΡΙΣΤΗΣ ΚΟΝΣΟΛΑΣ ΗΧΟΥ

Δημοσθένης Παπαδήμος

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΣ

Νίκος Συμεωνίδης

ΕΝΔΥΤΡΙΑ

Σμαρώ Κατσαντώνη

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΣΚΗΝΙΚΩΝ &
ΚΟΣΤΟΥΜΙΩΝ
Εργαστήρια Κ.Θ.Β.Ε.

ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗ
ΣΚΗΝΙΚΟΥ
Λία Τασούδη

ΜΕΤΑΛΛΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ
Στέλιος Κανάκης

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1999/2000

Αριθμός Δελτίου 454 (51)

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Ιφιγένεια Ταξοπούλου

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Colibrí, ΕΚΤΥΠΩΣΗ-ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Σχήμα και Χρώμα

Οδυσσέας Κεαΐδης, Δημήτρης Ιορδανίδης,

ΧΟΡΟΣ

Δυο οικογένειες, με δύναμη μεγάλη
μες στη Βερόνα (η σκηνή μας
το καλεί).

Ξεπούν σε έριδα παλιά, και πέφτει
πάλι

αίμα πολύη σε πολύη κεφαλή.

Απ' των μοιραίων αντιπάλων

τις λαγόνες

άτυχο ζεύγος ερωμένων έχει βγει,

κι είναι γραμμένο τους πολύνεκρους

αγώνες

αυτοί να θάψουν κατεβαίνοντας

στη γη.

Τον έρωτά τους, που 'χει θάνατο

και πάθος,

και των γονέων την οργή, που θα

τη οβήσει

μόνο το τέλος των παιδιών τους,

από λάθος,

αυτά η δώρη σκηνή θα ιστορήσει.

Υπομονή, ν' ακούσετε, κι εμείς

με λίγη

προσπάθεια το φτιάχνουμε

ό,τι ξεφύγει.

(Πρόλογος)

ΡΩΜΑΙΟΣ

Ο συγγενής του πρίγκιπα,

ο φίλος μου,

για χάρη μου πληγώνεται θανάσιμα

—και ο Τυβάλδος, που εδώ και

μία ώρα

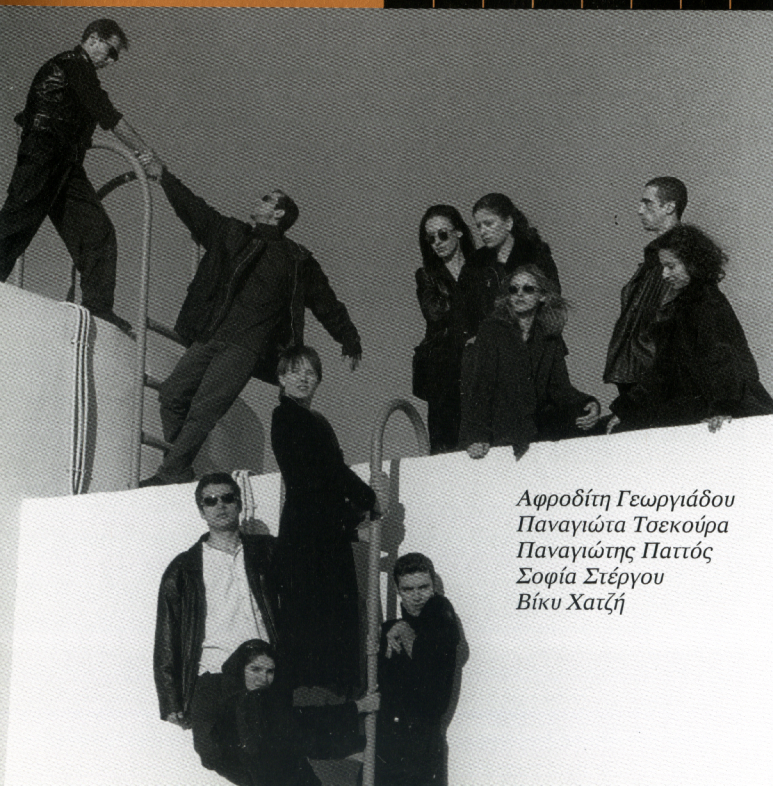
τον έχω ξάδερφό μου. Α, Ιουλιέτα,

η ομορφιά σου μ' έκανε θηλυπρεπή·

μαλάκωσε το μέταλλο

του ανδρισμού μου.

(Πράξη Γ', σκηνή 1)

Αφροδίτη Γεωργιάδου
Παναγιώτα Τσεκούρα
Παναγιώτης Παττός
Σοφία Στέργου
Βίκυ Χατζή

Η δύναμη της μουσικής, της αφήγησης και της δραματοουργίας έχει μια πολύ μεγάλη πρακτική και θεωρητική σημασία. Μπορεί κανείς να το καταλάβει ακόμα και στην περίπτωση των ανθρώπων με δεικτη νοημοσύνης χαμηλότερο από 20 και με ακραία κινητική ανικανότητα και σύγχυση. Ο άξεστος χαρακτήρας των κινήσεων τους μπορεί να εξαφανιστεί στη στιγμή, με τη μουσική και το χορό: ξαφνικά, παρουσία μουσικής, ξέρουν πώς να κινηθούν. Βλέπουμε πως οι καθυστερημένοι, ανίκανοι να εκτελέσουν σωστά απλές δουλειές, που περιλαμβάνουν ίσως τέσσερις ή πέντε κινήσεις ή διεργασίες σε διαδοχή, μπορούν να τις κάνουν άσογα αν δουλεύουν με μουσική τη διαδοχή των κινήσεων που δεν μπορούν να συγκρατήσουν σαν σχήμα, μπορούν να τη συγκρατήσουν τέλεια σαν μουσική, δηλαδή αν τυλίγεται από μουσική. Το ίδιο μπορεί να παρατηρηθεί πολύ θεαματικά, σε ασθενείς με βαριές βλάβες του μετωπιαίου λοβού και με απραξία, μία ανικανότητα να κάνουν πράγματα, την παραμικρή κινητική διαδοχή ή πρόγραμμα, ακόμα και να περπατήσουν, παρά τη διατήρηση μιας άσογης εξυπνάδας σε όλους τους άλλους τομείς. Αυτό το διαδικαστικό έλλειμμα, η κινητική ιδιωτεία, όπως θα μπορούσε να το αποκαλέσει κανείς, που αδρανοποιεί το οποιοδήποτε συνηθισμένο σύστημα εκπαιδευτικής αποκατάστασης, εξαφανίζεται εντελώς αν εκπαιδευτής είναι η μουσική. Αυτό είναι αναμφίβολα η λογική εξήγηση, ή μία από τις λογικές βάσεις των τραγουδιών της δουλειάς.

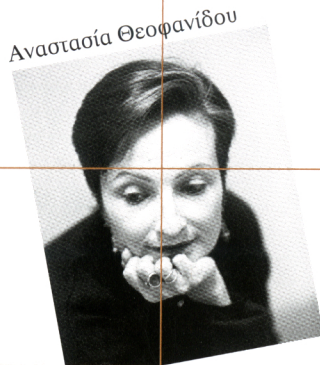
Αυτό που βλέπουμε βασικά είναι η δύναμη της μουσικής να οργανώνει, και να το κάνει αποτελεσματικά (και απολαυστικά!), όταν οι αφηρημένες ή σχηματικές μορφές οργάνωσης αποτυγχάνουν. Πράγματι, είναι ιδιαίτερα θεαματικό, όπως θα το περίμενε κανείς, όταν ακριβώς καμιά άλλη μορφή οργάνωσης δε λειτουργεί. Έτσι, η μουσική ή η οποιαδήποτε μορφή αφήγησης είναι ουσιώδης όταν εργάζεται κανείς με τους καθυστερημένους ή τους απραξικούς· η επανεκπαίδευση ή η θεραπεία τους πρέπει να επικε-ντρώνεται στη μουσική ή σε κάτι ισοδύναμο. Και στο θέατρο υπάρχουν ακόμα περισσότερα στοιχεία, καθώς υπάρχει η δύναμη του ρόλου να προσδίδει οργάνωση, να παρέχει, όσο διαρκεί, μία ολόκληρη προσωπικότητα.

Όλιβερ Σακς, Ο άνθρωπος που
μπερδεψε τη γυναίκα του με ένα καπέλο,
μτφρ. Κώστας Ποταγός, Καστανιώτης,
Αθήνα 1990, σελ. 225.

Ο Όλιβερ Σακς γεννήθηκε στο Λονδίνο το 1933. Μετά από μια περίοδο έρευνας στη Νευροχημεία και τη Νευροφυσιολογία επέστρεψε στην Κλινική Ιατρική. Είναι καθηγητής της Κλινικής Νευρολογίας στο Albert Einstein College of Medicine της Νέας Υόρκης. Τα βιβλία του (*Migraine*, *Awakenings*, *A Leg to Stand on*, *Seeing Voices*, *The man who mistook his wife for his hat*) εμπνέονται από την κλινική του εμπειρία και αποτελούν γλαφυρές περιγραφές νευρολογικών αρρώστων και αναλύσεις της εγκεφαλικής λειτουργίας.

Δημήτρης Ν. Μαρωνίτης

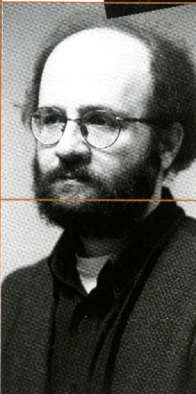
Αναστασία Θεοφανίδου

Χρύσα Μάντακα

Νίκος Βουδούρης

Τάσος Σγουρομιάλλης

ΡΩΜΑΙΟΣ ΚΑΙ ΙΟΥΛΙΕΤΑ

ΕΠΙ ΔΥΟ

Σύγχρονη παράλλαγή
πάνω σε μια έμμονη ιδέα
του Δ. Ν. Μαρωνίτη

ΣΕ ΤΡΙΑ ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Α' ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ: ΦΟΝΙΚΟ ΠΑΡΤΙ

Β' ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ: 1. ΤΟ ΜΠΑΛΚΟΝΙ

2. ΤΟ ΚΡΕΒΑΤΙ

Γ' ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ: ΘΑΝΑΤΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΣΤΑΣΗ
ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Στην παράσταση ακούγεται
μουσική των Sparks, Be witched,
Prodigy, Nevermore, Sergei Prokofiev,
Meredith Monk, Dire Straights.

Χορογραφία
Σκηνικά-κόστούμια
Μουσική επιμέλεια
Φωτισμοί

Συντονισμός παραγωγής

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΘΕΟΦΑΝΙΔΟΥ
ΧΡΥΣΑ ΜΑΝΤΑΚΑ
ΝΙΚΟΣ ΒΟΥΔΟΥΡΗΣ
ΤΑΣΟΣ ΣΓΟΥΡΟΜΑΛΛΗΣ

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΚΩΣΤΑΡΑΚΟΥ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Δημήτριος Σαλπιστής

ΜΕΛΗ

Ρήγας Αξελός

Βαγγέλης Γκούφας

Ζωή Λάσκαρη

Καλλιόπη Μακρίδου

Αιμιλία Υψηλάντη

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Διαγόρας Χρονόπουλος

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Αγάπιος Βλάχος

ΔΙΑΝΟΜΗ

(με σειρά εμφάνισης)

Γιάννης Μάρτιος
Κώστας Γεράρδος
Μαρλέν Βεροισιούρεν
Κατερίνα Κερβανίδου
Δημήτρης Ιορδανίδης
Οδυσσέας Κεοίδης
Δημήτρης Ιορδανίδης
Οδυσσέας Κεοίδης
Σοφία Στέργου
Αφροδίτη Γεωργιάδου

Παναγιώτα Τσεκούρα
Βίκυ Χατζή
Παναγιώτης Πατιός

Ηχοληψία: Στούντιο Πολύτροπο
Ηχολήπιτες: Αργύρης Παπαγεωργίου

Τα αποσπάσματα του έργου που χρησιμοποιούνται στην παράσταση είναι
από τη μετάφραση του Διονύση Καψάλη.
Ακούγεται η φωνή του Δ. Ν. Μαρωνίτη.
Το παιδικό ποίημα διαβάζει ο Γιάννης Μουσιτάκας.
Στη σκηνή του μπαλκονιού ακούγεται η φωνή της Κατερίνας Κερβανίδου.

Κάθε φορά που ξεκινά κανείς τη διαδικασία μιας παράστασης προβληματίζεται και προσπαθεί να αντιπαρέλθει όλες τις δυσκολίες που δημιουργεί ή όποια συγκεκριμένη ιδέα. Μετά την επιλογή της ιδιαίτερης ιδέας του Δ. Ν. Μαρωνίτη, που έθεσε το πλαίσιο πρόκλησης στην πραγμάτωσή της, ξεκίνησε μια διαδικασία αυτοσχεδιασμών με τους χορευτές που κατ' αρχήν φάνηκε να έχει ενδιαφέρον.

Έτσι αρχίσαμε.

Στόχος δεν ήταν να αποδείξουμε τη δυνατότητα διαφοροποίησης ενός συγκεκριμένου έργου, αλλά ότι, χορευτές και χορογράφος, είχαμε πιθανώς την ανάγκη να εκφραστούμε για θέματα και προβλήματα που μπορεί να είναι καθημερινά στη ζωή μας, αλλά ίσως όχι και στην τέχνη μας.

Θεωρώ ότι ο χορευτής που έχει ξοδέψει χρόνια μελέτης, πειραματισμού και άσκησης πάνω στο σώμα του με διαφορετικές τεχνικές και ενάντια σε προσωπικά προβλήματα, ψυχικά ή καθαρά φυσικά-τεχνικά, αποδέχεται την πρόκληση της δουλειάς πάνω σε ζητήματα που είτε ακούει, είτε βιώνει καθημερινά και που αρχικά φαίνονταν να μην τον αγγίζουν.

Ένα μεγάλο ευχαριστώ σε όλους τους συντελεστές γι' αυτή τη προσπάθεια.

Αναστασία Θεοφανίδου

Κώστας Γεράρδος, Κατερίνα Κερβανίδου.

Γιάννης Μάρτιος, Μαρλέν Βερσιούριεν.

Κατερίνα Κερβανίδου, Κώστας Γεράρδος.